

In gesprek met Michiel Haas Renovatie gebouwen Adyar, een uitdaging

Tim Boyd, sinds 2014 International President van de Theosophical Society Adyar (TS), kondigde direct na zijn benoeming aan het plan te hebben om Adyar, het spirituele centrum op een uitgestrekt landgoed middenin Chennai, nieuw leven in te blazen. Deze unieke locatie waar alle (spirituele) leiders van de TS langere of kortere tijd hebben gewoond, is een uniek oord van rust en bezinning. Bij nadere beschouwing werd geconstateerd dat de staat van de gebouwen veel te wensen overlaat. Een simpele opknopbeurt is niet genoeg. Vandaar de oproep aan de leden om naar Adyar te komen en daar als vrijwilliger bij te dragen aan de wederopbouw van deze paradijselijke locatie. De TVN kan er trots op zijn dat Nederland in de persoon van Michiel Haas een enthousiaste en deskundige vrijwilliger heeft gevonden die zijn schouders onder dit project wil zetten.

Voor wie hem niet kent volgt hier een korte introductie. Prof.dr.ir. Michiel Haas is een veelzijdig architect, die onlangs tot zijn verrassing werd geridderd tot Officier in de Orde van Oranje Nassau. Grootgebracht in een gezin waarin theosofie centraal stond, maakte hij ooit de moeilijke keuze tussen een studie medicijnen of architectuur; het werd architectuur. Na zijn studie werkte hij jaren bij een architectenbureau. Echter, alleen maar bouwen bevredigde hem niet. Een vierjarige studie klassieke homeopathie leidde hem, tot zijn eigen verbazing, weer terug naar zijn oude vakgebied: zijn eindscriptie *Genezende architectuur* werd de bron van waaruit hij de architectuur met nieuwe ogen ging aanschouwen. Met een collega-architect, ook geïnspireerd door de in die tijd vooruitstrevende stroming 'Bouwbiologie', startte hij in 1980 een eigen architectenbureau, gespecialiseerd in milieuvriendelijk bouwen. Het was een succesvolle onderneming die steeds meer geïnspireerde architecten aantrok. Geleidelijk kreeg ook de Nederlandse overheid belangstelling voor het milieu, getuige het *Nationaal Milieubeleidsplan 1989*. Michiel - naar eigen zeggen beter op zijn plek als 'creatieveling' dan als directeur van een groot architectenbureau - vond het tijd worden om nieuwe wegen in te slaan. In 1990 richt hij het Nederlands Instituut voor Bouwbiologie en Ecologie (NIBE) op, dat zich toelegt op advisering van het rijk, gemeenten en ontwikkelaars. Milieuvriendelijk bouwen wordt een onderwerp waarmee iedereen zich bezighoudt. Ook jonge mensen wil hij inspireren: als hoogleraar aan de faculteit bouwkunde van de universiteit Delft onderwees hij studenten jarenlang om milieubewust/ecologisch te bouwen. Tot zijn grote spijt constateert Michiel dat milieubeleid voor de huidige overheid geen prioriteit meer vormt.

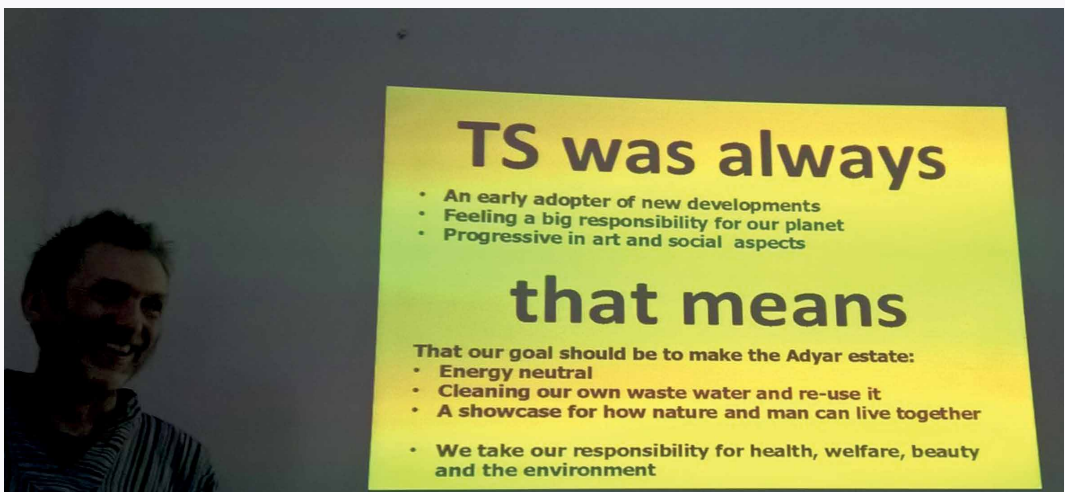
Michiel Haas en Tim Boyd

Het doet hem dan ook genoeg dat de Haagse rechtbank op 24 juni 2015 Urgenda en mede-eisers (die naar de rechter waren gestapt om een stringenter klimaatbeleid bij de Nederlandse Staat af te dwingen) in het gelijk stelde. Dit is de eerste keer dat een rechter een staat verplicht om maatregelen te nemen tegen klimaatverandering! Er is dus hoop voor de wereld...

Adyar

Terug naar Adyar, voor Michiel beslist geen onbekend terrein. Hij bezocht Adyar regelmatig en bezegelde er in 1991 zijn huwelijk met Helma. In 2009 reisde hij op speciaal verzoek van Radha Burnier naar Adyar om over de nijpende situatie van verschillende gebouwen op het terrein te spreken. Zij voelde zich op dat moment echter niet in staat om de grootschalige aanpak die hij nodig achtte door te voeren. In 2014 spreekt Michiel tijdens de *Dutch Day* in Naarden met Tim Boyd over de situatie op Adyar en het blijkt te klikken tussen beide mannen: ze vinden elkaar in hun droom om van Adyar een bloeiend, ecologisch, milieuvriendelijk, sociaalverantwoord wereldcentrum te maken, dat volledig tegemoet komt aan de eisen van de moderne tijd. *A team is born!*

Michiel is twee dagen vóór dit gesprek teruggekeerd van een werkbezoek aan Adyar en verschaft ons het allerlaatste nieuws. Op het landgoed (meer dan honderd hectare) staan ruim honderd gebouwen, waaronder echte monumenten, koloniale juweeltjes, diverse tempeltjes en gewone woonhuisjes. Meer dan de helft van de gebouwen staat leeg en verkeert in zeer vervallen staat, maar ook de gebouwen die dagelijks worden gebruikt zijn (vaak erg) slecht onderhouden. Zo wordt het pand waar het archief is gehuisvest - met onder andere originele brieven van Blavatsky, Olcott en Besant - door lekkages geteisterd. Spoed is geboden. In de afgelopen maanden is een prioriteitenlijst en een vijfjaren-onderhoudsplan opgesteld. Regelmatig vindt overleg plaats met Tim Boyd en de lokale bestuurders, die de gepresenteerde plannen onlangs hebben gefiatteerd. Michiel heeft toegezegd ieder kwartaal twee weken in Adyar aanwezig te zijn om de voortgang op de voet te volgen.

International Headquarters *

Blavatsky Bungalow *

Leadbeater Chambers *

Zijn laatste bezoek heeft hem positief gestemd: het door Tim toegezegde vaste dak boven het theater komt binnenkort tot stand en de heilige Banyan-boom, die de Blavatsky Bungalow overwoekerde, is gesnoeid. Wie India kent, beseft dat de Hollandse voortvarendheid daar niet altijd wordt gewaardeerd en gevolgd. De renovaties vinden dus stap voor stap plaats, en met het oog op het beschikbare budget kan dat ook niet anders.

Renovation Fund Adyar

Het zal duidelijk zijn dat veel geld nodig is om de plannen ten uitvoer te brengen. Theosofen over de hele wereld worden opgeroepen hun (financiële) steentje bij te dragen. De begroting voorziet voor de renovatie van Headquarters en Raja House, Blavatsky Bungalow en Leadbeater Chambers en overige kosten circa één miljoen euro. Er zijn inmiddels bankrekeningen geopend om sponsorgelden in drie valuta (dollars, euro's en roepies) te kunnen ontvangen. Voor Nederland is het rekeningnr. NL47 RABO 0303 5085 23, ten name van Renovation Fund Adyar.

De voortgang van de renovatie van de gebouwen in Adyar zal ongetwijfeld jaren in beslag nemen. De idee is om alle plannen voor de aanpak van de gebouwen op basis van duurzaamheidsprincipes te organiseren. Uiteindelijk zal het landgoed

volledig zelfvoorzienend moeten zijn voor wat betreft water en energie.

Vanzelfsprekend zal ook *Theosofia* u regelmatig op de hoogte houden van de voortgang. Voor de TS zou het zijn als 'een ontwaken uit een winterslaap', als het nieuwe Wereldcentrum van de TS Adyar over een aantal jaren het licht ziet. Ooit liep de TS voorop in de wereld, maar die rol is zij enigszins kwijtgeraakt. Het is een mooie uitdaging om die voortrekkersrol aan de TS terug te geven. Adyar kan daarbij een cruciale rol spelen.

S.C.

* De foto's geven de genoemde gebouwen weer, maar tonen niet de werkelijke staat van onderhoud.